

GenZ ENDGAME

Undervisningsmateriale **Sæson 2024/25**

Indhold

INTRODUKTION	3
PRAKTISK INFORMATION	4
TILBUD FRA AARHUS TEATER LÆRING	5
GEN Z PÅ SCENEN	7
SIGRID JOHANNESSEN	
FRAGMENTER AF ALEX	9
ALEX' KOSTUMER	11
MUSIKKEN I FORESTILLINGEN	13
HVEM ER GENERATION Z?	14
DET POLITISKE TEATER	15
DET REFLEKTERENDE SAMTIDSTEATER	16
PLACERING I TEATERHISTORIEN	17
PRAKTISKE ØVELSER	18
ASSOCIATIONSØVELSE	
OPLÆSNING	
PERFORMANCELINJE	
UDDRAG AF MANUSKRIFTET	20
EFTER FORESTILLINGEN	29
ERINDRINGSØVELSE	
OPLYSNING OG SPEJLING	
FORESTILLINGSANALYSE	

Introduktion

Kære lærere og elever,

Velkommen til talentshowet GenZ ENDGAME!

Velkommen til en hudløs og hårdtslående musikforestilling om og med generationen, der bærer fremtiden på skuldrene.

Træd ind i en verden af drømme, længsler, idealisme og kamp for en bedre verden. Men også en verden af angst, mistrivsel, krænkelssparathed, konflikt og håbløshed. I et fragmentarisk og kalejdoskopisk generationsportræt, stilles der skarpt på Generation Z, hvor tanker og følelser føres ind i spotlightet igennem sange skrevet af tidens danske musikere, som blandt flere Andreas Odbjerg, Brimheim, Rest in Beats og Sjæl i flammer.

I GenZ ENDGAME møder vi karakteren ALEX, der skal deltage i et talentshow. ALEX er alle fra Generation Z, på alle aldre, fra alle lande, af alle køn og til alle tider. ALEX er født i årene 1996-2012. De er digitalt indfødte og har aldrig kendt en verden uden internet. De er vokset op i en tid, hvor man stadig troede, at alting herfra kun ville blive bedre. Økonomien ville boome, og nu skulle de vestlige demokratiske idealer rulles ud til resten af verden. Men siden har verden ændret sig og er blevet anderledes usammenhængende, kaotisk og kompleks. Krige, klimaangst, trivselskriser, finansielle sammenbrud og covid-19 har sat sig i identiteten.

GenZ ENDGAME er baseret på interviews med personer fra Generation Z og er skrevet og instrueret af Aarhus Teaters huskunstner Sigrid Johannesen med et musikalsk univers beamet op af huskunstner Marie Koldkjær Højlund og lyddesigner Aki Bech. I en scenografi udtænkt af Laura Løwe og med livevideo skabt af den Reumert-vindende videodesigner Søren Knud, vil I blive inviteret ind i en futuristisk talentshow, når skuespillere fra Aarhus Teaters ensemble og dansere fra Holstebro Dansekompagni sammen med rapperen Yakuza, går all in i kampen for fremtiden.

PRÆSENTERES I SAMARBEJDE MED

HOLSTEBRØ
DANSEKOMPAGNI

Materialet består af følgende dele:

- En introduktion til forestillingen, hvor I møder instruktøren Sigrid Johannesen og hører hendes tanker om arbejdet med GenZ ENDGAME. Her finder I også kostumetegninger af designeren Laura Løwe og oplæg til selv at designe en ALEX-karakter til forestillingen og en play- og sætliste til forestillingens musik.
- Et leksikalsk bud på, hvem Generation Z er og nogle overvejelser over, hvordan GenZ ENDGAME skriver sig ind i "Det reflekterende samtids-teater", der står på skuldrene af tidligere tiders politiske teater.
- Praktiske øvelser, så I kan generere et fælles materiale om det værste og det bedste ved at være fra Generation Z
- Uddrag af manuskriptet, så I kan prøve kræfter med den dramatiske tekst
- Refleksions- og analysedel, som I kan bruge til at arbejde med forestillingen, efter I har været i teatret.

Sissel Worm Glass, Aarhus Teater Læring

Praktisk information

GenZ ENDGAME

Tekster af Sigrid Johannesen

Aarhus Teater Scala

5. – 21. december og 6. – 25. januar

BILLETBESTILLING

Telefon

Tlf. 7021 3021 (tirs. og tors. 10-12)

Mail

billet@aarhusteater.dk

Online

www.aarhusteater.dk

PRISER

Unge u. 25 år

95 kr.

Holdet bag

Iscenesættelse

Sigrid Johannesen

Scenografi og kostumedesign

Laura Løwe

Musikalsk konsulent

Marie Koldkjær Højlund

Lyddesign

Aki Bech

Lysdesign

Thora Eriksen

Videodesign

Søren Knud

Medvirkende

Emil Prenter / Mette Klakstein /
 Thorbjørn Hedegaard / YAKUZA /
 Kevan Nirwan Soliman* / Igea Noioso** /
 Luke Hodgkinson** / Carley Lund**

* Studerende ved DDSKS, Skuespil, Aarhus

**Danser fra Holstebro Dansekompagni

Tilbud fra Aarhus Teater Læring

I TEATRET

INSPIRATIONSHÆFTE TIL LÆRERE OG ELEVER I UDSKOLINGEN OG PÅ UNGDOMSUDDANNELSERNE

Øvelser, opgaver og inspiration til FØR og EFTER jeres teaterbesøg

Formålet med materialet er at give dig inspiration og redskaber til at arbejde med den teaterforestilling, du skal opleve sammen med dine elever og /eller det teaterværksted, I skal deltage i på Aarhus Teater.

Materialet er tilrettelagt, så det kan bruges både før og efter jeres besøg i teatret. Det knytter sig ikke til en bestemt forestilling, men favner bredt, så det vil kunne bruges til at åbne for mange forskellige typer af teateroplevelser, fra små intime forestillinger til musicals og store opsætninger.

I materialet kan I få kendskab til teatrets fagsprog, scenerummet og de scenekunstneriske virkemidler, så I er bedre klædt på til det I skal opleve sammen i mørket. I får præsenteret Aarhus Teaters forskellige scener og får gode råd til jeres teatertur.

I materialet finder I også vinkler på det at lave en forestillingsanalyse og refleksionsopgaver, der kan sætte teateroplevelsen i perspektiv.

Find materialet her:

https://www.aarhusateater.dk/media/ssllg1jm/final_f%C3%B8r-efter-tiltag_-ungdomsuddannelse-udskoling.pdf

Foto: Mikkel Cantzler Christensen, Aarhus Teater 2020

Teaterværksted

PÅ AARHUS TEATER ELLER PÅ DIN SKOLE

I teaterværkstedet arbejder eleverne kropsligt med tematikker og æstetiske greb fra en af Aarhus Teaters aktuelle forestillinger.

Gennem forskellige teaterøvelser klædes eleverne gradvist på til den afsluttende visningsopgave, der skaber forløbets røde tråd. På den måde får eleverne en unik mulighed for at forstå sig selv i forhold til den relevante forestilling.

Teaterværkstedet tilrettelægges specifikt efter det pågældende klassetrin og henvender sig derfor både til elever og lærere i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Værkstederne foregår på Aarhus Teater eller på din skole og varetages af en professionel teaterpædagog. Der kræves ingen forkundskaber hos eleverne.

Arbejdet i teaterværkstedet kan bidrage til, at eleverne får et mere varieret og nuanceret forhold til kunst og kultur ved at prøve scenekunsten på egen krop. Desuden styrkes de faglige kompetencer som fx bedre sprogforståelse, mundtlig fremstilling, og analyse og fortolkning. Og ikke mindst øges elevernes selvværd og fællesskabsfølelse.

Vi anbefaler, at I benytter jer af teaterværkstedet, inden I skal i teatret.

Læs mere om pris og bestilling her:

<https://www.aarhusteater.dk/brug-teatret/atl/vaerksteder/#teater>

Foto: Mikkel Cantzler Christensen, Aarhus Teater

GenZ på scenen

SIGRID JOHANNESSEN OM GENERATION Z OG TANKERNE BAG OPSÆTNINGEN

Sigrid Johannesen er instruktør og dramatiker.

Fra 2016-2020 var hun ansat på Sort/Hvid. Hun har i årene på Sort/Hvid bl.a. skrevet og instrueret forestillingen *The Troll Show*, *Made In China* og instrueret forestillingen *Terningekvinden*. Senest har hun været medforfatter på manuskriptet til filmatiseringen af Christian Lollikes *Kagefabrikken*.

Hun har modtaget et 3-årigt arbejdslegat fra Statens Kunstfond til projektet MEGA RICH COMPANY og været nomineret til en Reumert som Årets Instruktør for hendes iscenesættelse af Arturo Uis *Uhindrede Vej til Magten* på Vendsyssel Teater.

På Aarhus Teater har hun tidligere instrueret monologen *Girls & Boys*, podwalken *10.000 skridt*, forestillingen *Man vokser op*, *Jane Eyre - En romantisk drøm* samt de tre forestillinger på Studio i sæson 23/24: *En lykkelig slutning* (som vandt en Reumert for bedste hovedrolle), *Sleeping Beauties* og *Peter Pan - Forever Young*.

Foto: Rumle Skaftø

Sigrid Johannesens præsentation af GenZ ENDGAME

Generation Z er populært sagt generationen født mellem 1996 og 2012 – dvs. den spænder aldersmæssigt fra dem, der er unge teenagere lige nu til dem, der har deres første år på arbejdsmarkedet.

Det er en generation, der på alle mulige måder er kendetegnet ved kompleksitet. De er født midt i en større kulturel brydningstid - med internettet som en del af deres virkeligheden fra day one – og dermed med opløsningen af landegrænser, altså med en anden form for global kontakt, og måske vigtigst af alt i en hel vanvittig nyheds- og informationsstrøm, som pludselig er blevet kendetegnet ved at være ekstremt subjektiv og kurateret til den enkelte på grund af sociale medier.

Kort sagt er de en generation født ind i digitaliseringens opløsning af den fælles, objektive, fysiske virkelighed – men også ind i digitaliseringens nye mulighedsrum når det kommer til kommunikation, sociale relationer og vidensdeling.

Samtidig er de en generation, som faktisk har gennemlevet flere store verdenskriser end nogen anden generation de sidste 70 år – og det er der faktisk mange forskere, der er enige om, det er ikke engang bare min holdning.

Jeg synes, at der er helt vildt mange gode ting at sige om Generation Z. Jeg oplever dem som en generation, der gerne VIL – både hinanden, samfundet og verden. De tror på en anden og mere balanceret måde at være i tilværelsen på. De vil ikke finde sig i krænkelser, dårligt arbejdsmiljø, magtmisbrug eller i at have psykiske problemer – og de tror på, at verden kan forandres. De er med andre ord fremtidens generation.

Samtidig så oplever jeg også en generation der er ekstremt hykleriske og forløjede i deres fortællinger om kollektivismen og fællesskab. At de ofte ufrivilligt modarbejder de agendaer, de egentlig gerne vil fremme og er ekstremt individualistiske og frihedssøgende. De er helt vildt selvoptagede – uden nogen form for bevidsthed omkring for eksempel offerets magt, og at de er vildt optagede af at ophæve deres egen subjektive oplevelse af verden til en generel objektiv virkelighed. De er i konstant trivselskrise, og de har allesammen diagnoser.

Og den kompleksitet – det selvindbildske, ubegavede, ukonstruktive, selvoptagede, hykleriske og samtidig følsomme, kloge, innovative, modige og samfundsorienterede – håber jeg på, at vi kan portrættere i den her forestilling. At Gen Z her kan få lov til at eksistere med alle sine modsætninger.

Det portræt af GenZ har vi stadig placeret i et talentshow - i en form for sangkonkurrence.

Og det har vi gjort, både for at have en form som rummer både musik og dialog – men også fordi, vi med talentshowet vil spejle en generation, der hele tiden er i et konkurrenceforhold med hinanden.

En individualiseret generation, der kæmper for at være DEN BEDSTE – men nu i en tid hvor det at være den bedste betyder noget ret andet, end det tidligere har gjort, dvs. hvor det pludselig handler om at være den mest følsomme, reflekterede, kloge, sunde og samfundsorienterede.

I talentshowet i forestillingen møder vi ALEX. ALEX er repræsentant for alle medlemmer af Generation Z. Det betyder, at Alex er en måde at tale generelt om Generation Z, og hele vores forestilling udspiller sig som fragmenter af et talentshow med ALEX.

Derfor møder vi hele tiden versioner af deltageren ALEX, der synger en sang til en audition, bliver interviewet om sin baggrund for at stå her i dag eller bryder sammen på scenen.

ALEX skal spille rollen som vores redning, som den, der skal indgyde os håb og tro på fremtiden på forskellige måder, enten konkret gennem nogle af de sange, ALEX synger, eller i kraft af de ting ALEX siger rundt om sangene.

Gennem alle de her fragmenter af ALEX' historie, håber vi altså at lave et kalejdoskopisk portræt af Generation Z, og af en virkelighed, hvor vi har brug for at tro på, at der findes en ungdomsgeneration, der kan redde os.

Hvor vi har brug for, at der findes håb for fremtiden – men hvor vi kan ikke overskue en løsning, der kræver grundlæggende opgør med vores levevis. Hvor vores tro på GenZ er troen på, at fremtiden kan blive bedre, uden at vi skal gå ned i levestandard eller lave grundlæggende om i vores liv.

Hvor generation Z er blevet en sovepude. En måde at fortælle os selv og hinanden, at fremtiden bliver bedre, så vi ikke behøver at se vores ansvar i øjnene eller lave noget grundlæggende om.

GenZ er en ungdom, der fra hver sit isolerede sted prøver at nå os og hinanden med hver deres kamp. En ungdom, der måske ikke altid ved, hvad det er de præcis kæmper for – der måske bliver for radikale, for banale, for selvoptagede og hykleriske - men som uanset hvad bliver ved med at kæmpe med alt, hvad de har. For deres og for vores fremtid. Om det lykkes eller ej.

Fragmenter af Alex

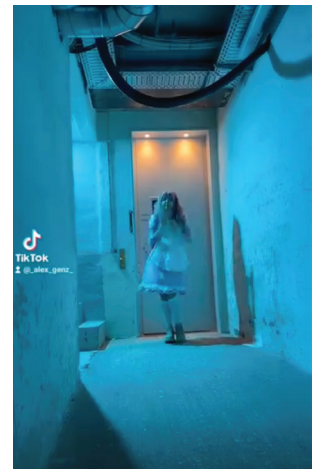
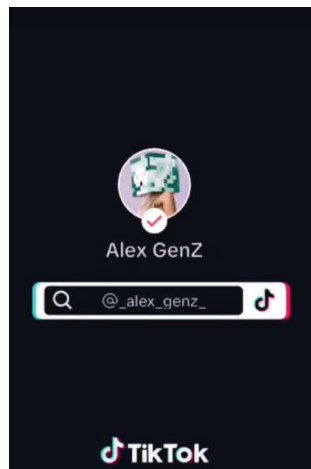
I forestillingen møder vi ALEX.

ALEX er alle medlemmer af Generation Z på alle aldre, fra alle lande, af alle køn og til alle tider. Vi oplever fragmenter af et talentshow med deltageren ALEX, der synger en sang, bliver interviewet om sin baggrund for at stå her i dag, bryder sammen før/efter at have sunget på scenen mv.

I GenZ ENDGAME eksisterer der ikke individuelle karakterudviklinger. I stedet findes der en kollektiv udvikling. En rejse for ALEX som sådan.

Følg med Alex' liv her:
 Instagram: @_alex_genz_
 TikTok: @_alex_genz_

HVEM ER ALEX?

Speakeren til forestillingens liveshows introducerer "et af Alex-fragmenterne" på denne måde:

ARE YOU READYYY?!

WELCOME TO THIS YEARS - LIVESHOWS!

It's an honour to introduce ALEX, who's stagenam you'll probably be far more familiar with: ALEX IS AMAZING.

They are a 13-year-old drag kid, an award-winning LGBTQ-advocate, an outspoken qay youth, an editorial and runwaymodel. A performer. A fashion-designer. The founder of their own drag-house and a legit icon.

And most importantly: they are an inspiration to many and a symbol of hope for the future to come.

Welcome on stage – ALEX!

Som svar på spørgsmålet "Hvem er du, Alex?", svarer skuespilleren Thorbjørn Hedegaard:

Jeg hedder Alex.

På et tidspunkt fik jeg overbevist mig selv om, at min sårbarhed måtte være min styrke. Et sted, hvor jeg ikke kunne angribes. Et slags helle, hvor folk ikke ved hvad de skal stille op med mig. Her isolerer jeg mig selv. Her kan ingen komme til mig.

Jeg bliver somme tider så nervøs, at jeg snubler over ordene. Det sker at jeg næsten ikke åbner munden, når jeg taler. Nerverne taler deres eget underlige sprog. Det kan simpelthen ikke være rigtigt, tænker jeg, at jeg ikke er stærkere end det her.

Det er min fornemmelse, at mange af mine venner og jævnaldrende har en oplevelse af, at der må findes en anden logik i verden, som ikke er binær, som ikke er enten-eller, som er mere uafgrænset, uklar og kaotisk – altså alle mulige strømme, der bevæger sig mellem os mennesker, og som man ikke kan holde om og måle på. Det prøver jeg at navigere i.

Jeg kan ikke lide, når nogen ringer til mig, det føles som om de kræver noget af mig, så jeg lægger bare på

Mine forældre var altid bange.

Jeg skulle hele tiden sende en sms, ikke klatre så højt op, ikke gå for langt væk og ikke om aftenen.

Til gengæld fik jeg min første smart-phone, da jeg var ni år - fuldstændig ureguleret

Jeg ville ønske, at jeg kunne blive radikaliseret. Jeg ved ikke som hvad, men jeg ville ønske, at der kom nogen, og forærede mig rammer, et fællesskab, et større mål at arbejde henimod

Jeg tror faktisk bedre, jeg kan lide min telefon end andre mennesker.

Jeg tror ikke, at jeg har nogle nære venner

I dag bruger jeg seks til otte timer af min fritid på en skærm.

Det er et ekstra fuldtidsjob

Jeg kommer aldrig til at eje en bolig, spare op, betale af på mit SU-lån. Og de siger, at jeg skal købe nødforsyninger, men hvordan skal jeg få plads til 18 liter vand på 30 kvm?

Nogle gange føler jeg, at jeg ikke har lært at tale ordentligt med andre mennesker. Som om der er en slags social manual alle undtagen mig har fået foræret. Noget de har trænet i hemmelighed, men som ingen sagde til mig, at man skulle træne. Alle samtaler, møder med andre, telefonopkald. Det kræver så meget af mig. Jeg hader at se andre mennesker i øjnene

Jeg er blevet paranoid. Som om der altid er nogen der følger med i mit liv, kigger på mig. Når jeg er ude og købe ind. Når jeg drikker et glas vin med mine veninder. Også lige nu føler jeg mig iagttaget, overvåget

Jeg er altid i konkurrence med alle omkring mig.

Men mit problem er, at reglerne hele tiden ændrer sig, så jeg ved aldrig, hvornår jeg har vundet, og hvis jeg ikke vinder, hvordan kan jeg så vide, hvem jeg egentlig er?

Jeg er så bange for, at tilværelsen smuldrer, lige så snart jeg slapper af i den

Jeg er vokset op på et af de sikreste tidspunkter i Danmarkshistorien.

Så hvorfor føler jeg mig så så utryg?

**GenZ
ENDGAME**
Baseret på interviews med generationen

**GenZ
ENDGAME**
Baseret på interviews med generationen

**GenZ
ENDGAME**
Baseret på interviews med generationen

**GenZ
ENDGAME**
Baseret på interviews med generationen

**GenZ
ENDGAME**
Baseret på interviews med generationen

**GenZ
ENDGAME**
Baseret på interviews med generationen

**GenZ
ENDGAME**
Baseret på interviews med generationen

Alex' kostumer

Foto: Rumle Skafte

Scenograf og kostumedesigner Laura Løwe. @laural0we

OPGAVE

Kig på Laura Løwes kostumetegninger herunder og på næste side.

Hvilken opfattelse får I af, hvem ALEX er? Hvor kan I få øje på Generation Z?

Lav jeres eget mood board af en Generation Z'er, hvor I inkluderer tøjstil, makeup, citater, håb, drømme og musik i en collage af et portræt af en ung person født mellem 1996 og 2012.

Hent evt. inspiration i listen over kendte GenZ'ere.

Programmet Canva er designet til at lave mood boards, men de kan også nemt laves i PowerPoint.

Præsenter jeres karakter for de andre og argumenter for de valg, I har truffet.

KENDTE Z'ERE

Anna Linn – dansk tv-vært

Saint Clara – dansk singer-songwriter

Milo Kinnock – en stor stemme i kønsidentitetsdebatten

Tessa – dansk sanger og rapper

Billie Eilish – amerikansk sanger og sangskriver

Nina Rask – dansk skuespiller, satiriker og kønsdebattør

Hailey Bieber – amerikansk tv-personlighed og model

Kendall Jenner – amerikansk realitystjerne og model

Andrea Heick Gadeberg – dansk skuespiller og sanger

Greta Thunberg – svensk klimaaktivist

Musikken i forestillingen

Musik er en enestående formidler af følelser og tidsånd. Og for Gen Z er musikken en konstant følgesvend - både til de gode og de dårlige tider.

Forestillingen byder på singback af et væld af danske sange, der alle er kendetegnet ved karakteristiske tekster og følelser. Dette musikalske univers er beamet op af huskunstner Marie Koldkjær Højlund og lyddesigner Aki Bech.

Måske du genkender noget af dig selv i teksterne?

Du kan finde forestillingens playliste Spotify og på [Aarhus Teaters hjemmeside](#):

SÆTLISTE

- Ung & Smuk - Kind mod Kind
- Ben – Tessa
- Hvad skal verden med sådan en som mig - Andreas Odbjerg*
- Dronning af månen – Pil*
- Daarlig – Fabråk
- 22 somre – Afskum
- Videre – Blæst
- Føles ikke som at falde - Synd og skam
- Lonely – Jada
- Du er det værd – Mekdes
- Literally everything – Brimheim
- Jeg har ingen stemme mere – Angående mig
- Fugle kan dø – Rest in beats
- Vildgæret ensomhed – First Flush
- Til Solen Er Sort – Aphaca

HVAD SKAL VERDEN MED SÅDAN EN SOM MIG

Dyrst, Mads Julius / Møller, Mads W / Nørgaard, Thor / Odbjerg, Andreas / Scheffmann, Daniel / Schultz, Emil Gemmer / Sørensen, Ole Bjørn
© Warner Chappell Music Denmark As
28,56% obo Møller / Nørgaard

DRONNING AF MÅNEN

Jøppesen, Pil Kalinka Nygaard / Olsen, Rasmus Lundgaard
© TheArrangement (KODA)
Courtesy of Warner Chappell Music Denmark As
100%

Hvem er Generation Z?

Generation Z er en generationsbetegnelse for personer, der er født i årene mellem 1995 og 2012. Kendeteggende for generation Z er, at de er vokset op med internettet og er blevet unge i takt med de sociale mediers udbredelse.

Betydning og brug

Begrebet generation Z bruges om den generation, der født i perioden fra midt 1990'erne til og med cirka 2012. Generation Z er typisk børn af generation X og børnebørn af de såkaldte babyboomere, som blev født i årene efter 2. verdenskrig. Z'et i generation Z står for 'zoomer' og bruges ofte med en let ironisk og nedsættende klang. Zoomer kan være et ordspil på boomer, da generation Z er boomernes diametrale modsætning.

Internetgenerationen

Psykologen Jean Twenge (f. 1971) har defineret generation Z som iGenerationen eller internetgenerationen, fordi det er den første generation, som er vokset op med smartphones, og hvis liv gennemgribende er præget af ny teknologi. Generation Z er født ind i en verden, hvor internettet og sociale medier er en del af hverdagen. Det har smittet af på deres forbrugsmønstre, sociale vaner, informationssøgning og politiske deltagelse.

Nogle eksperter har kaldt de unge i generation Z for digitalt indfødte, men begrebet har også mødt meget modstand, fordi man derved kan komme til at sidestille det at kunne navigere frit på forskellige platforme med digital dannelse og teknologiforståelse. Unge i generation Z er også blevet betegnet som projektbørn eller 'curlingbørn', hvilket refererer til forældrenes overdrevne omsorg for og opmærksomhed på at skabe de bedste betingelser for børnene.

Sociale og psykologiske kendetegn

En stor del af generation Z' sociale liv foregår online på mobilen, computeren eller andre digitale enheder. Forskning viser, at de er online en stor del af deres vågne liv, men læser færre bøger og trykte medier. Kendeteggende for denne generation er også, at de har oplevet mere overvågning, som kom i kølvandet på terrorangrebene den 11. september 2001. Desuden fremhæver ungdomsforskere, at coronapandemien og nedlukningerne formentlig også vil komme til at spille ind på generation Z' oplevelser af sikkerhed, risici og bekymringer for fremtiden.

Mistrivsel i generation Z

En del psykologer har fremhævet, at samfundets, uddannelsessystemets og forældrenes fokus på succes, talent og selvrealisering kan have medført et øget psykisk pres på mange unge fra generation Z. Gennem de seneste år ses en stigning i psykiske diagnoser og lidelser, i form af angst, stress og depression hos de unge. Begrebet perfektionskultur har ofte været anvendt i medierne til at beskrive de samfundsmæssige forventninger, som de unge oplever, at de skal leve op til. Perfektionskulturen forstærkes på de sociale medier, hvor de unge kan skabe en særlig identitet og et bestemt billede af sig selv. Ifølge nogle psykologer og ungdoms eksperter er perfektionskulturen en medvirkende årsag til, at en del unge i generation Z mistrives psykisk og socialt.

Kulturelle og sproglige kendetegn

Generation Z opfattes typisk som globalt indstillede unge, der fra barnsben har været vant til at kommunikere på engelsk med andre børn og unge fra hele verden gennem online spil og sociale medier. De anses derfor for at være innovative, omstillingsparate og åbne for nye måder at kommunikere på sprogligt og kulturelt. Generation Z anses også for at være rummelige og socialt bevidste, ikke mindst hvad angår forbrug og opmærksomhed på at træffe klimabevidste valg. Begrebet woke eller wokeness, dvs. en identitetspolitisk optagethed af social uretfærdighed og køns- og racemæssig undertrykkelse, knyttes også ofte sammen med generation Z.

Det politiske teater

"Det reflekterende samtidsteater" er en efterkommer af det politiske teater, der begyndte i 1930'erne og fortsatte med stor variation i 1960'erne og 1970'erne.

OPGAVE

For at forstå hvilke skuldre vi står på i dag, så kan I begynde med at læse om det politiske teater i Dansk Teaterleksikon:

https://teaterleksikon.lex.dk/politisk_teater

Herefter kan I kaste jer over de tre små dokumentarprogrammer om det politiske i den danske teaterhistorie (de varer ca. 10 minutter hver)

I mødet med både tv og tekst skal I have fokus på, hvorfor og hvordan teatret viser tænder og er kritisk overfor samfundets tilstand.

KULTURKAMP OG KRIG (MELLEMKRIGSTIDEN)

I mellemkrigstiden er der tre begivenheder, der kaster skygge over hvert enkelt menneske: Den Første Verdenskrig, Den Russiske Revolution og den spanske syge. Og ud af det vokser et nyt slags teater og en ny slags revy. Liva Weel gør PHs ord til klassikere. Og på Riddersalen eksperimenterer man løs. Kjeld Abell, Per Knutzon og Lulu Ziegler tilhører en generation af kunstnere, der tegner dansk teater efter krigen og mange år fremover.

<https://www.hofteatret.dk/danskteater300aar/dansk-teater-300-ar-610/>

ABSURDISMEN OG REVYERNE (EFTER 2. VERDENSKRIG)

2. verdenskrig er slut, men kaster lange skygger i årevis. Flere kunstnere skriver nu på en anden måde, og det absurde teater opstår. Stig Lommer indfører en crazybetonet stil i sine revyer med Kellerrid og de såkaldte Lommerpiger på ABC Teatret. I 1960'erne vender de mere holdningsprægede revyer tilbage med Klaus Rifbjerg, Leif Panduro og Jesper Jensen som frontløbere. Kritikken når også inden for Det Kongelige Teaters mure med stedets første musical, *Teenagerlove*. Det er ellers hovedsageligt de små teatre, der lægger scene til eksperimenter.

<https://www.hofteatret.dk/danskteater300aar/dansk-teater-300-ar-710/>

DET POLITISKE TEATER (1970'ERNE)

I 1970'erne er fronterne hårdt trukket op. Der er politik i alt også i teateret, som er et våben i klasse- og køns-kampen. Teatret bliver farligt og rykker ud på gaden, ligesom mange andre danskere, der bruger det offentlige rum til at udtrykke deres vrede og kritik. I slutningen af årtiet begynder Kirsten Delholm og Billedstofteatret til gengæld at skabe forestillinger til museer og andre ikke-teaterscener. Uden ord og musik.

<https://www.hofteatret.dk/danskteater300aar/dansk-teater-300-ar-810/>

Det reflekterende samtidsteater

I KØDET PÅ VIRKELIGHEDEN

Det reflekterende samtidsteater er et teater, der reflekterer samfundets problemer. Et teater, der går i kødet på virkeligheden. Et teater, der undersøger, hvordan verden ser ud lige nu.

Teatret går engageret i dialog med omverdenen ved at fortælle kritiske historier om den virkelighed, der er lige uden for teatrenes døre. Man vil:

- undersøge politiske spørgsmål
- undersøge sociale temaer
- provokere fastlåste holdninger

IKKE AFGJORT, HVAD PUBLIKUM SKAL MENE

I modsætning til det traditionelle politiske teater er det i det reflekterende samtidsteater ikke afgjort fra starten, hvad publikum skal tænke og mene – hvad der er "den rigtige holdning". Publikum bliver konfronteret med de svære valg og deres egen manglende forudsætning for at dømme om noget som helst. Der sættes spørgsmålstegn ved de, i samfundet, gældende "moraliske love", og derved får teateret folk til at tænke selv. Karakteristisk for det reflekterende samtidsteater er det bl.a., at

- At publikum selv skal tænke
- At der ikke er "løftede pegefingre"
- At der ikke er entydige svar på de store spørgsmål, som forestillingerne stiller, for virkeligheden i dag er så kompleks, at den ikke kan forstås i sort/hvid
- At det stiller flere spørgsmål, end det giver svar, og at det sætter tanker i gang
- At teateret åbner for nye diskussioner
- At teatret finder nye provokerende veje til at gå i kødet på publikum, og man vil have dem til at overveje: "Hvad nu hvis det var mig?"
- At det kaster publikum ud i selvrefleksion – teateret bliver brugt til at undersøge og nytænke os selv og vores handlinger og motiver som mennesker og borgere
- At det udfordrer sit publikum
- At det kritisk reagerer, provokerer og reflekterer over den politiske og samfundsmæssige udvikling.

DRAMATURGI OG SPILLESTIL

Det reflekterende samtidsteater gør ofte op med den aristoteliske, lineære dramaturgi (berettermodellen) og sætter formeksperimenter på scenen, hvor man fx i stedet har et springende scenisk forløb, der monteres sammen. Der veksles fx mellem dramatiske handlinger og mere episke/fortællende sekvenser. Slutningerne er ofte meget åbne, og figurerne kan genkendes fra virkeligheden, men de er uden en psykologisk forhistorie. Spillestilen er teatralisk.

GenZ ENDGAMEs placering i teaterhistorien

OPGAVE

Herunder kan I læse første side i manuskriptet. Her får I en introduktion til forestillingens univers. Hvordan passer denne introduktion ind i det billede, I har skabt jer af det reflekterende samtidsteater som en teaterform, der står på skuldrene af det klassisk politiske?

Denne forestilling har form som et talentshow.

Talentshowet spejler en generation, der hele tiden er i konkurrence om at være DEN BEDSTE – men nu i en tid med nye påbud: den mest følsomme, kloge og samfundsorienterede.

I forestillingen møder vi ALEX.

ALEX er alle medlemmer af Generation Z på alle aldre, fra alle lande, af alle køn og til alle tider. Vi oplever fragmenter af et talentshow med deltageren ALEX, der synger en sang, bliver interviewet om sin baggrund for at stå her i dag, bryder sammen før/efter at have sunget på scenen mv.

I den her forestilling eksisterer der ikke individuelle karakterudviklinger. I stedet findes der en kollektiv udvikling. En rejse for ALEX som sådan.

Det her talentshow handler om kompleksiteten i GenZ: det selvbildske, ubegavede, ukonstruktive, selvoptagede, krænkelssparate, hykleriske og samtidig følsomme, kloge, innovative, modige og samfundsorienterede.

Det handler om troen på GenZ som vores tids sovepude: en måde vi bilder os ind, at fremtiden kan blive bedre, uden at vi skal lave grundlæggende om i vores liv.

I løbet af forestillingen bliver talentshowet mere og mere udfordret. Forestillingen spejler til sidst en absurd internetverden med NPCs, TikTok-videoer og et mere og mere desperat forsøg på at kæmpe en samlet, politisk kamp.

Design Laura Løwe. @laura0we

Praktiske øvelser

DET VÆRSTE OG DET BEDSTE VED AT VÆRE Z'ER

Øvelserne herunder er tilrettelagt, så I kan samle noget materiale, I dels kan bruge før forestillingen til at skabe jeres fælles billede af, hvad det vil sige at være en Z'er. Og efter forestillingen kan I bruge materialet til at spejle det, I så på scenen og se på ligheder og forskelle i opfattelsen af jeres generation.

Til øvelserne skal I bruge et tomt lokale med god plads (en dramasal, en gymnastiksal el. lign)

A. ASSOCIATIONSØVELSE

- Eleverne skal ligge i en cirkel på ryggen. Deres hoveder skal vende ind mod midten af cirklen og de skal lukke øjnene.
- Læreren sætter øvelsen i gang ved at ridse rammen op:
I stilhed lader I i et minuts tid tankerne gå på jagt efter, hvordan det er at være ung i dag.
Herefter skal I på skift byde ind med det, der falder jer ind ved at færdiggøre sætningen:
"Mange unge siger ..."

OBS! Gør meget ud af at tale med eleverne om, at de ikke taler som dem selv, men derimod på vegne af hele ungdommen. Det er okay, at der kommer lange pauser, for for nogle tager det tid at formulere en sætning – og stilhed giver alle tid til at tænke.

Undervejs skriver læreren sætningerne ned (eller optager lyd undervejs, så de kan skrives ned senere)

B. OPLÆSNING

- Vælg nogle digte ud fra Søren Ulrik Thomsens "Det værste og det bedste" og læs dem gerne højt for eleverne, mens de stadig ligger på gulvet med hovederne mod hinanden. Lad dem bare lytte og nyde.

Digtsamlingen kan bl.a. findes på ereolen: <https://ereolen.dk/ting/object/870970-basis%3A54496133>

C. PERFORMANCELINJE

- Markér en startlinje og mållinje på gulvet (med ca. 6 meter fra start til slut)
 - Stil seks elever op på række ved siden af hinanden bag startlinjen.
 - Der er ikke nogen talerækkefølge. De må ikke træde frem og tale samtidig. Træder man frem og taler samtidig med en anden, så må begge tilbage til start.
 - Man kommer frem mod målet ved at træde et skridt frem og færdiggøre sætningen:
 - "Det værste ved at være Z'er er..."
 - Øvelsen slutter, når den første "vinder" ved at træde over mållinjen.
-
- Stil seks nye elever op på samme måde.
 - Denne gang er det sætningen "Det bedste ved at være Z'er er...", der får dem frem mod målet.
 - Film eller optag lyden undervejs, så I kan få skrevet alle de gode bud ned.
 - Saml nu jeres fælles materiale fra både associationsøvelsen og performancelinjen og brug dem, når I har set forestillingen (evt. sammen med øvelsen "Oplysning og spejling" s. 31)

1/4

Der er så mange gode ting at sige om Generation Z. Vi er en generation, der gerne vil – både hinanden, samfundet og verden. En generation, der tror på en anden og mere balanceret måde at være i tilværelsen på. En generation der ikke vil finde sig i krænkelser, dårligt arbejdsmiljø, magtmissbrug eller i at have psykiske problemer og som tror på, at verden kan forandres.

I den her forestilling kan Gen Z få lov til at eksistere med alle sine modsætninger.

Isenesætter Sigrid Johannesen

2/4

Forestillingens portræt af GenZ er placeret i et talentshow - i en form for sangkonkurrence. Det er gjort, for at have en form som både rummer musik og dialog naturligt – og fordi med talentshowet kan skildres en generation, der hele tiden er medieret og i konkurrence med sig selv og hinanden. En individualiseret generation, hvor alle kæmper for at være DEN BEDSTE – men i en tid hvor det at være den bedste betyder noget ret andet, end det tidligere har gjort. Hvor det pludselig handler om at være den mest følsomme, den mest reflekterede, kloge, sunde og samfundsorienterede.

Isenesætter Sigrid Johannesen

3/4

I talentshowet møder publikum ALEX. ALEX er repræsentant for alle aspekter af Generation Z, og hele forestillingen udspiller sig som fragmenter af et talentshow med ALEX som den eneste deltager.

Gennem alle de her fragmenter af ALEX' historie, skabes et nuanceret portræt af Generation Z, og af den virkelighed, vi lever i lige nu: hvor man har brug for at tro på, at der findes en ungdomsgeneration, der kan redde verden.

Isenesætter Sigrid Johannesen

4/4

Verden har brug for, at der findes håb for fremtiden – men de færreste kan overskue en løsning, der kræver et grundlæggende opgør med den nuværende levevis. Man tillægger GenZ opgaven med at fremtiden kan blive bedre, uden at nogen skal gå ned i levestandard eller lave grundlæggende ændringer.

Generation Z er blevet en sovepude for alle andre. En måde at fortælle hinanden, at fremtiden bliver bedre, så man ikke behøver at se eget ansvar i øjnene, eller lave noget grundlæggende om.

Isenesætter Sigrid Johannesen

Uddrag af manuskriptet

OPGAVE

ALEX er til audition og kæmper med sin ADHD. I denne scene er ALEX en pige, og hun synger Pils sang Dronning af månen. Sammenlign ALEX' replikker med det, der står i sangteksten. Er der overensstemmelse?

4. En audition III. Dronning af månen (Pil)

Ny situation.

ALEX (Mette) står pludselig på sidescenen. Vi kan se, at ALEX (Mette) snakker med en vært. Måske får hun at vide, hvad hun skal sige. (Du skal fortælle, at du har ADHD)

Så går hun helt ind på scenen.

ALEX (Mette) tager en dyb vejrtrækning. Måske falder mikrofonstativet sammen.

ALEX (Mette)

Hej.

Mit navn er Alex, og jeg blev diagnosticeret med ADHD for 2 år siden.

Det var virkelig en lettelse. Pludselig gav alting bare - mening. Hvorfor jeg altid har haft så svært ved - jeg droppe ud af handelshøjskolen, og. Hvorfor jeg altid zone ud i samtaler, når folk de snakkede... (Til suffløren) Ej undskyld, hvad siger jeg? (Til pub) Undskyld.

EN SUFFLØR (indspillet)

De opdagede...

ALEX (Mette)

De opdagede det sent, faktisk, min ADHD. Nok fordi jeg er en pige. Ikke for at kønne det, men der er bare virkelig mange piger, der slet ikke bliver diagnosticeret. Symptomerne er anderledes, og de er ikke nær så godt beskrevet i

faglitteraturen. Ej sorry, jeg ved ikke, hvad der er med mig -

EN SUFFLØR (*indspillet*)

Det er derfor, du er her i dag..

ALEX (Mette)

Right - ja, så på en måde er det også derfor, jeg er her i dag. Hvis der sidder en pige derude, der har lige så kaotisk energi som mig, eller som føler sig forkert, fordi hendes hjerne ikke er neurotypical - så vil jeg bare sige: du er ikke alene, og du er ikke forkert.

ALEX (Mette) rømmer sig.

Ja. Og så starter jeg bare?

ALEX (Mette) kigger på en udenfor scenen, vi ikke kan se. Vi fornemmer, at ALEX får et GO.

Backtrack starter, mikrofonen dur ikke.

Track stopper igen. To værter kommer ind. De flytter på ALEX (Mette) og skifter mikrofonen ud.

De går igen.

Backtrack starter igen. ALEX (Mette) synger tøvende og usikkert.

Alex synger Pil - Dronning af månen

ALEX (Mette)

Så. ... Hvordan var det?

Kameraet zoomer ind på hende, mens hun venter på sin bedømmelse.

Jeg ville faktisk også gerne have spillet noget, der var mere specielt.

Altså med sådan mere - opfindsomme lyde. Jeg kan også give min stemme en mere original klang? Ville det være bedre? Sådan mere

Hun synger en linje fra sangen på en meget original måde.

Nej? Det er også svært fordi alt ligesom er gjort før, ikke? Og hvis jeg et kort øjeblik tillader mig at tro, at jeg har fået en original idé, så skal Google nok fortælle mig, jeg tager fejl, så jeg kan jo aldrig /

Cut. En lyd stiger ganske umærkbart i intensitet.

OPGAVE

I denne scene er ALEX tilstede som fem forskellige GenZ'ere.

Sæt jer i grupper på fem og fordel ALEX mellem jer (Mette, Yakuza, Thorbjørn, Emil og Kevan). Læs uddraget højt og diskutér, om I kan genkende jer selv i ALEX? Har I lyst til at slette noget af det? Har I lyst til at tilføje noget?

Scene 17. Alt det gode ved GenZ. En konflikt.

ALEX (Mette) rejser sig tøvende op fra plastikblodpølen. Alle ALEX'er kommer frem på scenen. De kigger på hinanden.

ALEX (Mette)

Så - hvem har egentlig vundet?

ALEX (Yakuza)

Godt spørgsmål.

ALEX (Thorbjørn)

Jeg ved ikke, hvem der bestemmer.

ALEX (Emil) *til pub*

Hvad synes I?

De kigger ud på publikum.

Hallo?

Måske siger ingen noget.

De siger ikke noget.

ALEX (Mette)

Måske har de stemt på SMS?

ALEX (Kevan)

Er det ikke en app, man stemmer på?

ALEX (Emil)

Nårh ja.

ALEX (Thorbjørn)

De har helt sikkert ikke stemt på nogen app - prøv at se ; dem.

ALEX (Yakuza)

Det kan være, at der går noget tid, før stemmerne er talt op?

ALEX (Mette)

Ja, det kan selvfølgelig godt være.

De sætter sig ned. Venter. En pause.

ALEX (Kevan) *til Emil*

Jeg synes faktisk, at du var virkelig god.

ALEX (Emil)

Mig? Tak. Jeg kunne også godt lide, det der du lavede på gulvet.

ALEX (Thorbjørn) *til Yakuza*

Jeg synes, du var bedst.

ALEX (Yakuza)

Mener du det?

ALEX (Thorbjørn)

Ja, virkelig. Uden tvivl.

ALEX (Yakuza)

Nårh, ej. Tak.

En pause.

ALEX (Mette)

Nej, hun sparker!

Alle samles om ALEX (Mette) for at mærke. "Må vi mærke? Vil du mærke?"

Nå, nu er hun stille igen.

Nogen gange tænker jeg, om jeg kun får et barn, fordi jeg er så træt af, at det hele handler om mig. Hvad jeg føler, om jeg er god nok. Tænk at blive tvunget til at ignorere mine egne følelser. Hvor bliver det en lettelse.

ALEX (Thorbjørn)

Jeg skal ikke have børn, når alt er sådan her.

ALEX (Yakuza)

Jeg er bange for, at jeg slet ikke kan få børn.

ALEX (Kevan)

Det er jeg også.

En kort pause.

ALEX (Emil)

Vidste I egentlig godt, at vi er den første generation, der ikke automatisk arver bedre økonomiske muligheder fra vores forældre?

ALEX (Thorbjørn).

Ja, vi arver bare en verden på kanten til kollaps.

De griner.

ALEX (Mette)

Jeg tror, vores generation kan gøre verden til et bedre sted. Jeg er sikker på, at vi opfinder noget, der forandrer verden.

ALEX (Kevan)

Når man tænker over det, er vi også den mest frie generation i verdenshistorien. Alt er muligt.

ALEX (Emil)

Jeg fik faktisk min far til at starte til psykolog.

ALEX (Yakuza)

Ja - på grund af mig er min mormor begyndt at sortere affald.

ALEX (Kevan)

Efter min søster døde, hjalp jeg min mor med at få styr på sin verden med astrologi - I synes sikkert det er åndssvagt, men det har virkelig hjulpet hende.

ALEX (Mette)

I min vennegruppe fejrer vi ikke kun hinandens fødselsdage, vi fejrer også alle de dårlige ting: breakups, fyringer.

ALEX (Thorbjørn)

Jeg rejste med min bedste ven til Sverige for at støtte ham, da han skulle have lavet sin top surgery.

ALEX (Kevan)

Jeg spørger altid om folks pronominer, eller hvordan man udtaler deres navn rigtigt, for jeg vil ikke have, at andre mennesker skal føle sig forkerte, når de er sammen med mig.

ALEX (Emil)

Nogle gange tænker jeg - ja, vores generations kampe minder om tidligere, selvfølgelig har andre gjort mere eller mindre det samme før, men forskellen er, at vi er utålmodige. Og jeg ved ikke, om det er på grund af JustEat, Wolt eller Netflix, eller om vi bare altid har været utålmodige, jeg ved bare, at det er svært at være andet, når det handler om vores fremtid.

ALEX (Kevan)

Og det kan godt være halvdelen af os føler os deprimerede eller angste. At vi er dobbelt så stressede som tidligere generationer. At jeg ikke engang kan forestille mig, hvordan min dag i morgen skal se ud. Men vi er ikke fortabte.

ALEX (Yakuza)

Nej. Vi er ikke skrøbelige eller svage.

ALEX (Emil)

Og aldrig før har en generation været så forbundne som vores - aldrig før har en generation kunne gøre en ligegyldig skolestrejke til en global bevægelse.

ALEX (Mette)

Nogle gange tænker jeg, at vi ikke kan regne fremtiden ud, for mulighederne er uendelige. Og er det ikke fantastisk? Vi ved ikke, hvordan det hele ender. Og fordi vi ikke ved det, så kan vi ændre det.

ALEX (Thorbjørn)

Jeg er virkelig stolt af at være en del af en generation, som kæmper for bedre rettigheder for andre end bare dem selv.

ALEX (Yakuza)

Ja. Som tror på, at verden kan forandres.

En PIKACHU (Luke) kommer ind. Den kigger på en hvid, midaldrende mand i publikum.

Efter forestillingen

Der er mange veje at gå, når I bagefter skal arbejde med jeres tur i teatret, men fælles for dem alle er **OPLEVELSEN**.

Hvad så I? Hvad tænkte I?

Hvad mærkede I? Hvad kom I til at frygte eller til at drømme om?

Teaterforestillingen er bundet i tid og eksisterer grundlæggende kun i nuet. Den er forbigående og karakteriseret ved fysisk tilstedeværelse af to parter: optrædende og publikum. Sat på spidsen, så betyder det, at objektet ikke længere findes, når analysen af det faktisk skal gennemføres.

Men! Vi kan analysere på det, der blev tilbage: erindringen om oplevelsen, som vi kan støtte med fx vores egne noter fra aftenen og/eller billeder fra forestillingens program eller fra teatrets hjemmeside. Inden I går i teatret, kan I evt. fordele fokuspunkterne fra forestillingsanalysen mellem jer, så ikke alle skal holde øje med det hele med faglige briller på. Der skal i den grad også være tid til at lade sig opsluge og nyde.

På de næste sider finder I to opgaver til at (gen)åbne forestillingens univers og tage stilling til det, I har oplevet. I bliver bedt om at gå på opdagelse i jeres egne og andres reaktioner og registreringer og på den måde forankre mødet mellem forestilling og publikum.

Det er en god idé at begynde med erindringsøvelsen og samtalerne om spejling og oplysning, inden I kaster jer over forestillingsanalysen. De to indledende øvelser vil åbne jeres øjne og jeres sprog for en bedre og mere præcis analyse.

OPGAVE

ERINDRINGSØVELSE

FORMÅL: At hjælpe jeres hukommelse på vej og sætte konkrete billeder på det, I husker fra jeres tur i teatret. Denne øvelse går primært på jeres egne oplevelser, snarere end refleksioner over, hvad afsenderen (teatret) mon har villet med forestillingen.

TIL LÆREREN: Ryd bordene og læg et stykke papir og en blyant foran hver elev. De skal ikke bruge det før umiddelbart efter oplæsningen. Læs afsnittet herunder stille og roligt op for eleverne. Husk pauser mellem afsnittene.

Efter oplæsningen kan eleverne nu i stilhed tegne og/eller skrive i fem minutter for at lagre de konkrete billeder og stemninger fra erindringsøvelsen.

Kan eventuelt efterfølges af en refleksionsskrivning over, hvad det er, teater kan og hvordan historier fortælles fra scenekanten

Sæt dig godt tilrette på din stol - luk dine øjne og forestil dig, at du går ind på teatret. Du kommer ind i salen og finder din plads, lægger mærke til de andre publikummer, afstanden mellem dig og scenen, teaterrummet.

Forestillingen går i gang. Tænk så langt hen i forestillingen som du når på de næste tre minutter. Gør dig umage med at huske så mange detaljer som muligt: Hvad så du? Hvad hørte du? Hvad gjorde du og de andre i rummet?

(To minutters stilhed)

Læg nu mærke til scenografien – scenens rum – hvor var vi? Hvilke former og farver blev der brugt? Hvilke følelser fremkaldte det hos dig?

Så du lyset? Var det skarpt eller blødt? Skiftede det farve eller tempo? Husker du lyde eller musik? Hvordan påvirkede det stemningen? Hvilke kostumer havde skuespillerne på? Hvilke bevægelser brugte de for at vise deres karakter? Hvordan sagde de deres replikker?

Tænk på en situation i forestillingen, der gjorde særligt indtryk på dig. Hvad så og hørte du? Hvad følte du? Kunne du mærke det i kroppen? Bliv i dette øjeblik og gå på opdagelse i det. Husk nu hen til slutningen. Hvad skete der? Hvad gjorde publikum? Hvad følte du?

(To minutters stilhed til at tænke tilbage og danne de sidste billeder på nethinden)

Forestillingen er slut og du forlader din plads – gå i tankerne ud af teatrets rum og bygning. Og du må nu åbne dine øjne

OPGAVE

OPLYSNING OG SPEJLING

Formål: At gøre jer bevidste om, at teatret til alle tider har villet mennesker noget. At kunsten helt bevidst både spejler og oplyser. Øvelsen kan også bruges som afsæt for en anmeldelse af det, I har set. Og en diskussion af, hvorfor opsætningen er relevant for os i dag.

Ovenover Store Scene på Aarhus Teater hænger en figur, der er poesien eller kunstens muse.

Hun løfter to sejrskranse over sit hoved som et symbol på, at kunsten altid vil sejre i verden. Ved hendes fødder svæver to små engle (puttier). Den ene holder en fakkelt som et symbol på, at teatret er et visdommens og oplysningens sted og den anden holder et spejl, som vender ud mod publikum for at vise os, at kunsten skal spejle vores liv og verden. Det er en væsentlig pointe, at teatret spejler vores eget liv, men at det samtidig også oplyser os om miljøer, mennesker og verdener, vi måske ellers ikke ville komme i berøring med.

Sæt jer sammen i par eller grupper af tre. Færdiggør på skift sætningerne herunder. Vær så konkret som muligt, så også en, der ikke har set forestillingen, kan se situationen for sig.

Med udgangspunkt i jeres svar, så overvej om det, der rørte jer, hører til under faklen eller spejlet.

- Det var sørgeligt, da ...
- Provokerede mig, at ...
- Jeg havde ikke regnet med, at ...
- Pludselig forstod jeg, at ...
- Det mindede mig om engang i mit eget liv, da ...
- Jeg blev helt svimmel ved tanken om, at ...
- Jeg havde ikke regnet med, at ...
- Den karakter brød jeg mig ikke om, fordi ...
- Jeg fik udfordret en fordom, da ...
- Jeg kom til at grine, da ...
- Jeg kom til at tænke på en jeg kender, da ...
- Jeg mangler at få svar på, om... /hvordan ... /hvorfor ...
- Jeg har lyst til at tale med xxxx (indsæt et navn på en virkelig person) om stykket, fordi ...

Forestillingsanalyse

Det kan være en stor mundfuld at kaste sig over hele teateroplevelsen med det samme. For at skabe et overblik over de mange dele i en forestilling, er det en god idé at begynde med at undersøge forestillingen i mindre bidder og fx tage de scenekunstneriske virkemidler et efter et.

En forestilling er altid et produkt af sin samtid, både socialt, kulturelt og æstetisk.

Det gælder også for teaterforestillinger, hvor den dramatiske tekst er skrevet af fx Ludvig Holberg – for den mange hundrede år gamle tekst er omsat til en forestilling, der fysisk foregår netop nu, og som vi som tilskuere betragter gennem den optik, der udgør vores egen samtid. Selvfølgelig er de historiske spor vigtige at medtænke i det samlede billede af forestillingen, men vores egen tid er lige gyldig.

Som med al kunst, er det selvfølgelig forestillingen/værket selv, der lægger op til et bestemt fokus, så overvej først, hvad "værket byder sig til med". Hvilke(t) spor er mest interessant at følge?

Teksten (manuskriptet) og teaterforestillingen kræver hver sin analyse. Ordet er ikke den mest dominerende kode i forestillingen, for her indgår teksten på lige fod med de lydige og visuelle elementer: musik, sang, bevægelser, kostumer, mimik, gestik kropssprog, masker, scenografi m.m.

Derfor: når I laver en forestillingsanalyse, så skal I indkredse, **hvad** forestillingen udtrykker og **hvordan** den udtrykker det ved hjælp af de scenekunstneriske virkemidler.

Ofte vil I opleve under den efterfølgende fælles forestillingsanalyse, at jeres fokuspunkter griber ind i hinanden. Det er helt naturligt. Det er blot et udslag af, at udtryk, indtryk, sansninger, tanker, følelser og iagttagelser ikke så nemt lader sig skille ad.

Og husk også at være ydmyge overfor hinandens opfattelser, for i princippet kan man sidde tilbage med en fuldstændig anden opfattelse end sidemanden – også selvom man indiskutabelt har fået det samme præsenteret.

Husk også at alle nedslag i en forestillingsanalyse består af både et beskrivende og et fortolkende niveau. Det er ganske som i en tekstanalyse, hvor analyse og fortolkning understøttes af citater fra teksten – her er det så konkrete elementer fra forestillingen, der skal bruges på samme måde som citater fra en skreven tekst. Hent gerne billeder fra forestillingen (kan findes på teatrets hjemmeside)

FOKUSPUNKTER / FORESTILLINGENS GRUNDELEMENTER

1. Lokaliseringen

Begynd allerede i det øjeblik, I stod foran teatret. Hvor fandt forestillingen sted? Hvilken social og kulturel betydning har bygningen og teaterrummet? Var forestillingen i et klassisk teaterrum eller i et mindre og mere eksperimenterende rum og hvilken betydning havde det for jeres forventninger til det, I skulle opleve? Hvordan så de andre publikummer ud? Hvem skulle I opleve sammen med?

2. Karaktererne

Når karakterer på scenen interagerer, udveksles der holdning, følelser og stemninger. Var karaktererne i kontakt med hinanden? Eller spillede de hver for sig? Hvordan bevægede de sig i forhold til hinanden?

Ud over at lægge særligt vægt på mimik, gestik og kropssprog, så vær også opmærksom på udvikling og/eller handling (eller mangel på samme)

Fysisk forandring	Flytter nogen sig fra et sted til et andet?
Indre ændring i karakterer	Bliver de klogere eller får de ny indsigt?
Forandring i karakterer	Bliver de ældre? Ændrer de udseende? Skifter de social status?
Forholdet mellem karaktererne	Går de fra uenighed til enighed eller den anden vej?
Et forløb over tid	Sker der en udvikling fra den ene dag til den næste eller fra scene til scene?

3. Kostumer, sminke og masker

Kostumer, sminke og evt. masker har altid stor betydning for vores indtryk af karaktererne og oplevelse af forestillingen. Mode, snit og farvevalg er helt centrale elementer i en forestillingsanalyse, og kostumer og masker fortæller os både noget om karakterernes indre og ydre træk.

Var det historiske kostumer? Hvilke farvevalg dominerede? Var kostumerne realistiske (virkelighedstro) eller teatrale (overdrevne)? Og hvordan med sminke og evt. masker?

Og hvilken effekt har udtrykket på os som publikum?

4. Scenografi og rekvisitter

Er scenografi og rekvisitter realistiske (virkelighedstro) eller teatrale (overdrevne)? Hvilken stemning sættes med de valg, der var truffet? Hvilken tid og hvilket rum udtrykkes?

Hvilke typer rekvisitter blev anvendt? Hvad var deres funktion? Og hvordan blev de brugt af skuespillerne?

5. Lys og lyd

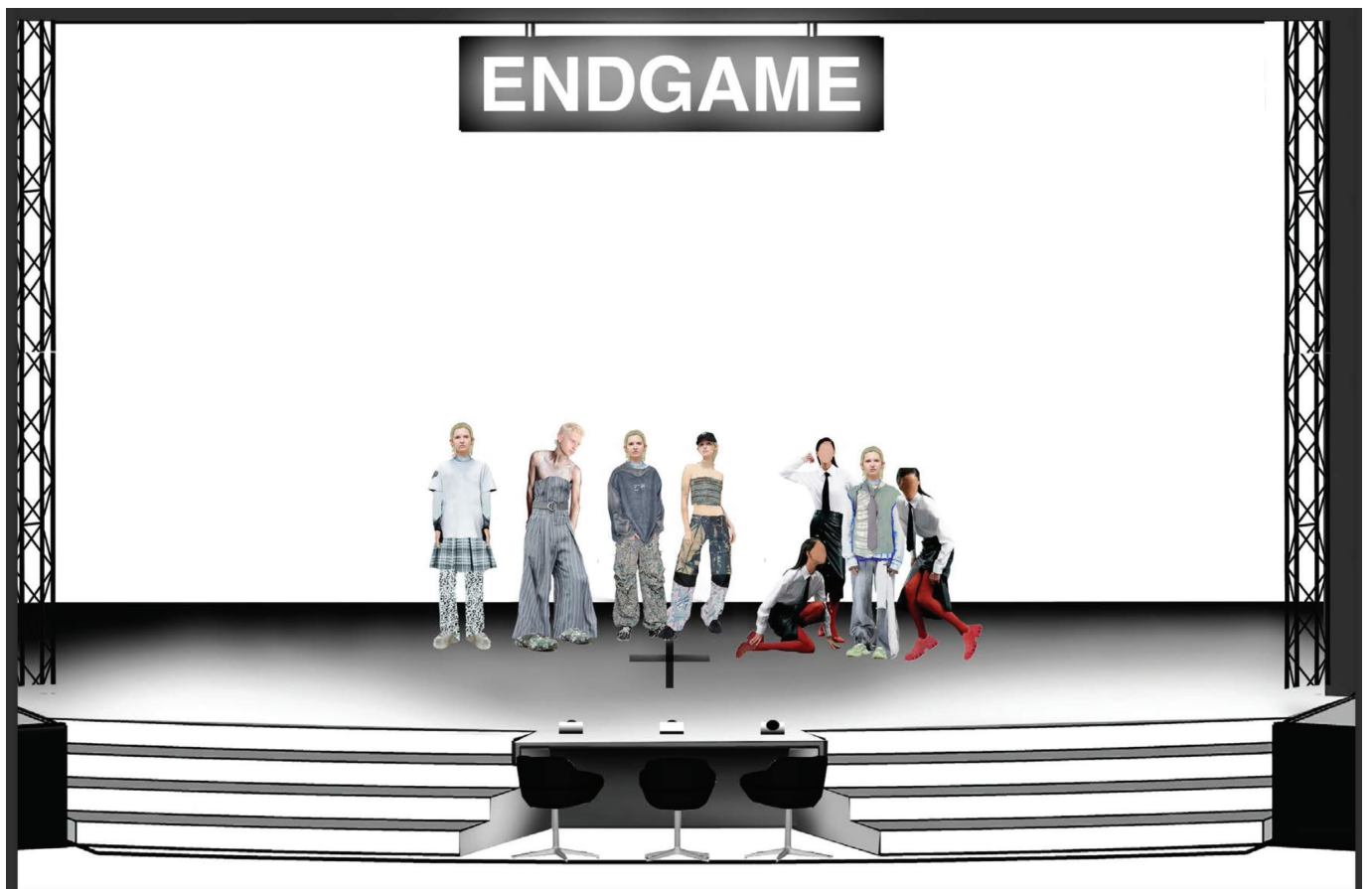
Hvordan blev lys og lyd brugt? Farve, form, volumen og hastighed? Og hvordan understøttede de to sceniske virkemidler følelser og stemninger på scenen?

Var der tale om at komme så tæt på naturlige lys- og lyd kilder som muligt? Eller skabtes der snarere overraskende effekter med brugen af dem?

En samlet fortolkning

I skal nu samle jeres analysepunkter til en samlet fortolkning af forestillingen.

Vær lydhøre overfor hinandens analyser og for, at vi tolker forskelligt. Vi er alle selv et produkt af det, vi kommer af: de skuldre vi står på, vores forforståelse og vores kulturelle baggrund – og det kan være vanskeligt at tale om én betydning af en forestilling (og for den sags skyld heller ikke af en tekst). Teaterforestillingen skaber de betydninger, der opstår gennem selve oplevelsen.

Vi glæder os
til at se jer!